

# A helyismereti munka lehetőségei

egy helyismereti szemléletű könyvtárossal a kistelepülési könyvtárakban

*A hely, ahol élünk...*  
Helyismereti szakmai konferencia  
Székesfehérvár, 2018. március 5.

*Mennyeiné Várszegi Judit*

## Tartalom

- A helyi információk társadalmi szerepének jelentősége
- A helyismereti információ jellemzői egy adott településen
- Helyismereti tevékenység a könyvtárban
- Miért helyi?  
Helyi személy, helyi terület meghatározása
- Lokális információkat tartalmazó dokumentumok típusai, begyűjtésük, gyarapításuk, hozzáférhetővé tételük.
- A helyismereti tájékoztatás hagyományos és online eszközei.
- Kapcsolat a megyei könyvtárral, a helyi intézményekkel, szervezetekkel, a helyi gyűjtőkkel, az aktív polgárokkal.

A Velencei tó látképe 1970-ből Sukoróból. Sukorói gémeskút , A fotót Inkey Tibor készítette  
<http://keptar.oszk.hu/html/kepoldal/index.phtml?id=9326>

## Helyi információk társadalmi szerepe

### érzelmi-értelmi hatás

- lokálpatriotizmus kialakulása
- hazaszeretet
- hazafiság
- egyetemes emberi kultúra tisztelete

### közéleti - gyakorlati hatás

### tudományos hatás



<http://www.vasutallomasok.hu/index.php?o=showlanc&l=3218&f=1334>



Fotó: Szente-Varga Domonkos Dátum: 2005.10.08.

<http://www.vasutallomasok.hu/index.php?o=showlanc&l=8439&f=2722>

A helyismereti munka lehetőségei  
egy helyismereti szemléletű könyvtárossal a kistelepülési könyvtárakban

Kápolnásnyék  
Dabasi Halász-kastély



<http://old.vmk.hu/k/e2079-9.jpg>



<http://old.vmk.hu/k/e2079-9.jpg>



<http://www.halaszkastely.hu/index.php/home>

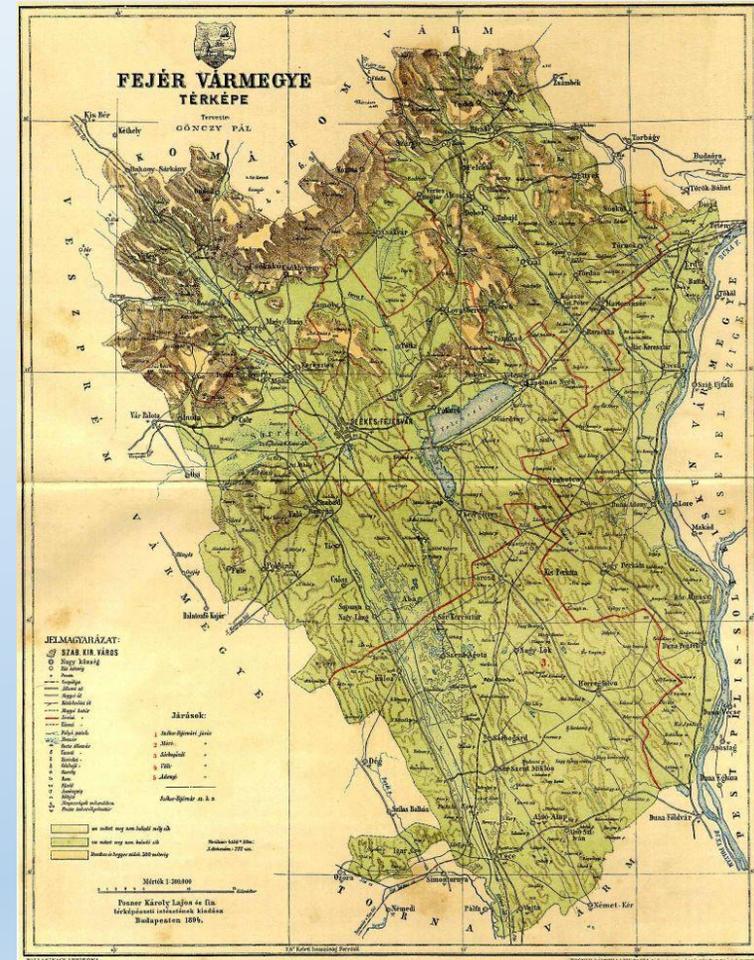
A helyismereti munka lehetőségei  
egy helyismereti szemléletű könyvtárossal a kistelepülési könyvtárakban

A társadalmi élet földrajzi szinterei, illetve az információk köre lehet  
egyetemes  
országos  
helyi



<http://egykor.hu/csakvar/eszterhazy-kastely/2670>

Csákvár, Eszterházy-kastély, a kastély parkja 1911



Fejér vármegye térképe, 1894

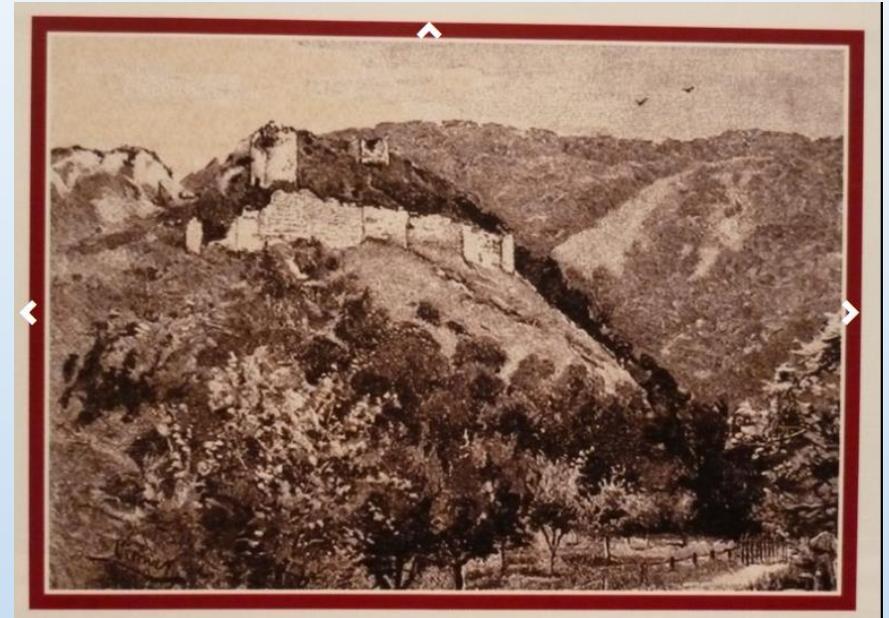
<http://keptar.oszk.hu/html/kepoldal/index.phtml?id=512>

## A helyismereti információ jellemzői

- adott hely: az ország pontosan körülhatárolt része
  - **település**
  - közigazgatási terület
  - **természetföldrajzi egység**
  - gazdasági régió
- kronológiai, tematikai határai nincsenek
- mindig rögzített, valamilyen dokumentumban **tárgyasult**



[https://www.google.hu/search?q=velencei-t%C3%B3+kpeslep&sa=N&tbm=isch&tbo=u&source=univ&ved=0ahUKEwj8oK-qztDZAhUMaFAKH-jBCE4ChCwBAGx&biw=1920&bih=987#imgrc=Ox3A\\_5lieC0Q7M:](https://www.google.hu/search?q=velencei-t%C3%B3+kpeslep&sa=N&tbm=isch&tbo=u&source=univ&ved=0ahUKEwj8oK-qztDZAhUMaFAKH-jBCE4ChCwBAGx&biw=1920&bih=987#imgrc=Ox3A_5lieC0Q7M:)

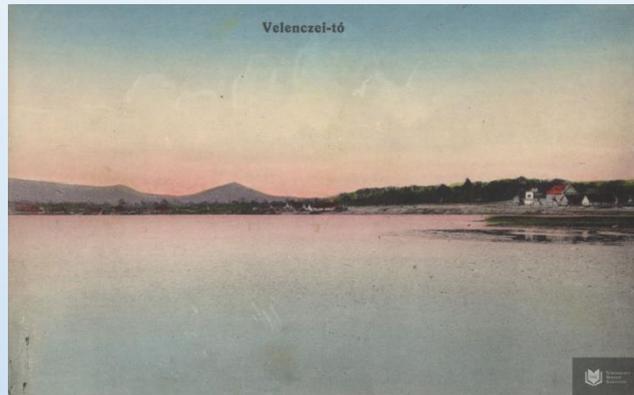


Cserna Károly metszete a csókakői várról (1896).  
Fülöp Gyula tette közzé

<http://www.csakbereny-anno.hu/picture.php?/560/category/15>

## A helyismeret rokonfogalmai és határterületei

- helyismeret
- honismeret
- helytörténet
- táj kutatás



<http://old.vmk.hu/k/e2079-1.jpg>



<http://kirandulastippek.hu/vertes-gerecse-velencei-to/gant-bauxitfoldtani-park>

Gánt, Bauxitföldtani Park – szabadtéri geológiai múzeum



Lepsény, bár, 1931. A Magyar Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeum tulajdona <http://mandadb.hu/tart/mcitem/478197>

*„ Minden közművelődési könyvtár egyben tudományos könyvtár és  
információs központ is a saját székhelyére vonatkozó témában ”*

(IFLA 1985-ös irányelvei)



Baracs, Könyvtári, Információs és Közösségi Hely

<http://www.fejerkszr.hu/baracs-konyvtari-informacios-es-kozossegi-hely>



Csókakő, Könyvtári, Információs és  
Közösségi Hely



<http://www.fejerkszr.hu/csokako-konyvtari-informacios-es-kozossegi-hely>

## Helyismereti tevékenység a könyvtárban

Lokális információkat tartalmazó dokumentumok

- **gyűjtése** - szerzeményezése
- feltárása
- archiválása
- hozzáférhetővé tétele



<http://www.fejerkszr.hu/vajta-konyvtari-informacios-es-kozossegi-hely>



Vajta Község honlapja  
Vajta Község hivatalos honlapja.

Hírek Településünkről Önkormányzat Faluház Rendezvényeink Falusi turizmus Hévízföld Biblikola

### Integrált Közösségi és Szolgáltató Tér (IKSZT)

A Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium az 1998/2005/EK rendelet 56. cikke alapján az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program (ÚMVP) III. tengelyes vidékfejlesztési intézkedések keretében, a gazdasági és vidéki lakosság számára nyújtott alapszolgáltatásokhoz kapcsolódó Integrált Közösségi és Szolgáltató Tér (IKSZT) Cím elnyerésére kiírt pályázati felhívásra benyújtott IKSZT/2008/1-0623 pályázati azonosítószámú nyitvatartott Vajta Község Önkormányzat számára „Integrált Közösségi és Szolgáltató Tér (IKSZT)” címet adományozott.

az, illetőleg a Faluház. Előbbiben a község kulturális ap helyét az Internetes teleház, valamint a könyvtár.

**Legfrissebb Hír**  
**TÁJÉKOZTATÁS**  
Feltöltve: 2017. november 23.  
[Tovább a hírhez...](#)

**Utolsó Jegyzőkönyv**  
**Jegyzőkönyv 2017. február 7.**  
Feltöltve: 2017. március 09.  
[Dokumentum letöltése](#)

**Legutóbbi Rendelet**  
**2/2017. (II.6.) A 2017. évi költségvetésről**  
Feltöltve: 2017. március 09.  
[Dokumentum letöltése](#)

**Utolsó Nyomatvány**  
**Bursa Hungarica "B" kérelem**  
Feltöltve: 2011. október 25.  
[Dokumentum letöltése](#)

**GOLGOTA**  
TEOLÓGIAI FŐISKOLA

**A vajtai teleház**

**Könyvtár:**  
A vajtai Községi Könyvtárban jelenleg 2178 dokumentum található meg és kölcsönözhető ki.  
A beiratkozás díjtalan.

**Mind a teleház, mind a könyvtár nyitvatartási rendje a következő:**

Hétfő	Szünnap
Kedd	09:00-12:00, 15:00-18:00
Szerda	09:00-12:00, 15:00-18:00
Csütörtök	09:00-12:00, 15:00-18:00
Péntek	15:00-21:00
Szombat	13:00-19:00

**A vajtai könyvtár**

Vajta, Könyvtári, Információs és Közösségi Hely

<http://www.vajta.hu/iksz/>

# A helyismereti munka lehetőségei egy helyismereti szemléletű könyvtárossal a kistelepülési könyvtárakban

## Miért helyi?

- Helyi személyek meghatározása az adott településen született, élt, tevékenykedett, meghalt
- Helyi testületek meghatározása az adott településen működő

<http://www.zeneszoveg.hu/egyuttas/125/cseh-tamas-dalszovegei.html>



**Cseh Tamás emlékére**

2009 Augusztus 7-én, hosszan tartó, súlyos, türelemmel viselt betegségben elhunyt Cseh Tamás, aki 13 éves koráig Tordason élt.

2009 augusztus 27-én a Farkasrét Temetőben helyezték örök nyugalomra.

Szükszerűen olvashatók minden nekrológiában a Fejér megyei gyökerű vonatkozó részletei Cseh Tamásról. Pedig Tordas szülője az énekmondó, hiszen **szülei 1943-ban a községben laktak**, az édesanyát innen vitték a fővárosba, a Bakáts téri klinikára világra hozni gyermekét. Az édesapa a legendás Hangya Szövetkezetben tevékenykedett, hívásra érkezett a megye nagyszabású kísérletének helyszínére. Akkoriban inkább otthon születtek az asszonyok, de mivel Cseh Tamás nővére, Sára debreceni születésű komplikációk léptek fel, az édesapa, Cseh Ferenc jobbnak látta, ha a kórházat választják. Az affoldi illetőségű familia Cseh Ferenc szorgalma és tehetsége révén került Tordásra, a Hangya Szövetkezet első mintafalujába, igazgatónak. A Hangya sornak nevezett utca első házában laktak, szolgálati lakásként kapták otthonul a szép épületet, amely ma is áll. Tordas izlése, igényes középületi - kultúráz, posta, orvosi rendelő, óvoda, lakóházak - épültek akkor, ma is mintaul szolgálván. Aztán a háború után felszámolt Hangya Szövetkezet igazgatóját kikollatták a házból, egy kicsi lakrészt utaltak ki a családnak büntetésül, holott semmi rosszat nem tett a családfő. Tamás hetedik koráig a faluban maradtak, s 1956-ban hagyták el a települést.



Cseh Ferenc református volt a fia, édesanyja vallását követően katolikusként a helyi nban ministrált (A régi tordasi fotográfát Balogh Józsefné bocsátotta ezéssünkre.) Az önkormányzat idén július 7-eki ülésén díszpolgári címet nyozott Cseh Tamásnak, amelynek híret vette a súlyos beteg, ám már reagálni nem í. Az augusztus 20-ai ünnepségen egyóras emlékműsort adnak a tordasiak a község szülőitének emlékére. A temesét követően hívják meg a családot Tordásra, hogy íassák az immár posztumusz elismerést.

FMH.hu - Zsohár Melinda

as.hu a következő kisfilmmel emlékezik a nagyszerű előadóművészre. Isten izzolja!

## Tordas község történelmi múltja

A falu helye már az ősidőkben lakott volt. Kőkorszaki emberek, eraviszkok, hunok, avarok és rómaiak lakták.

A település nevét írásos források 1270-ben említik először Thordos alakban, amikor Martonvásári Gergely a falut a Nyulak-szigeti apácáknak adományozta. 1276-ban V. Ince pápa megerősíti a Margit-szigeti apácáknak addig tett birtokadományokat, ebben szerepel, hogy az apácák Tordason 3 nagy szőlőt birtokoltak Chaba néhai felesége adományából. 1328-ban is említik egy határjárásban, Tardas alakban, mint Mortunwasara melletti helyet. 1337-ben a budai Káptalan kijelölte Fejér és Pest megye határát és az egyik határpont a tordasi kőtemplom volt. Ez azt is jelenti, hogy Tordas nagy település lehetett, hiszen tíz falunak volt egy temploma a szentistváni törvény értelmében. 1358-ban Gilet Miklós nádor apáca leánya Erzsébet véglegesen a Sziget kolostorának adományozta a falut és környékét, ez a birtoklás a Mohácsi-vészigt tartott.

A törökök 1580 és 1619 között elpusztították a falut. Csaknem 100 évig pusztaság volt, helyén csak az ősi templom romjai maradtak meg.

A Sajnovics család 1687-ben kapott birtokmegerősítő okmányt és Sajnovics Mátyás új falut alapított. Unokája volt a híres Sajnovics János jezsuita szerzetes, aki bizonyította a finnugor nyelvrokosságot, rendtársával Hell Miksával a legpontosabban mérte meg és számította ki a nap és a hold távolságát, és meg sok tudományban jeleskedett.

A falu újratelepítésének első dokumentuma az 1713-ban írt úrbéri szerződés, melyben megtaláljuk a falu gyors betelepülésének az okát, fejlődésének és vallásszabadságának garanciáját. Sajnovics a szerződés hetedik pontjában - majdnem hetven évvel megelőzve II.

**Fejér megyei életrajzi lexikon**

FOODAL BEVEZTŐ BETÜNDENES MUTATÓ SZABADSZÓVEGES KERESÉS

A Holokauszt Emléke: alkalmából a lexikon 70. Fejér megyei zsidó származású jeles személyiség emlékével bővült.

Á Á B C D E F G H I J K L M N O O O P R S S Z T T Y U Ú V W Y Z Z

KERESÉS

1 találat

**Sajnovics János**

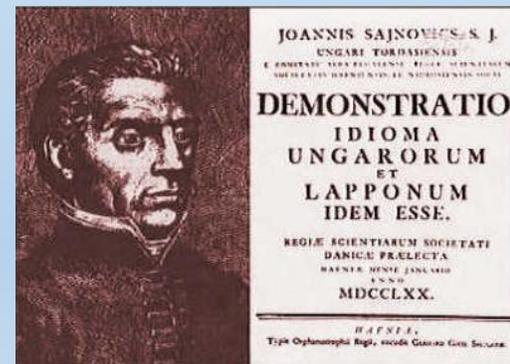
Sajnovics János, tordasi és kácsi (Tordas, 1733 máj. 12 - Buda, 1783 márc. 12.) matematikus, calligrás, nyelvész.

Életrajzi tanulmányát a gyűjtő, majd a budai jezsuita gimnáziumban végezte. 1748-ban belépett a jezsuita rendbe. 1758-60-ig a kor legelőkelőbb calligrása, a magyar származású Hell Miksa segéte Bécsben. 1760 és 1768 között a nagyváradi calligraszkolium igazgatója. 1768-ban rákötötte Hell Miksa a lapptól. Váradi segéte, hogy megértsék az 1769. június 3-án megjelent Vissza dr. csatolt, és emellett az erdélyi lapj (Gazd) magyar nyelvű kiadását is kiadta. Sajnovics az úrnál naplót vezetett. Vizsgálta a lap és a magyar nyelv: hasonlóságát, és 1770-ban megjelent Demonstratio című munkájában 150 lap és magyar szó hasonlított össze. Az új utas rövid időre hazatért Tordásra, majd visszatért Nagyszombatba. A jezsuita rend feloszlatása után, 1773-tól Buda matematikai tanára. Honosi betelepítésének után lezart el. 1945-ban a Magyar Nyelvtudományi Társaság és a TIT emléktáblát helyeztet el a tordasi kastélyban, ahol született. Tordasi a Sajnovics kút és szobor óriai emléket, és emlékművet rendeztek be tiszteletre. A község tere és az általános iskola is az ő nevével.

F. m.: Demonstratio idioma ungarorum et lapponom idem esse. Koppenhága, 1770; Idea astronomica, honoribus regiar universitatis Budapesti dicata. Buda, 1778.

Forr.: Kiváló Emil: Tordasi és kácsi Sajnovics János. Debrecen, Bp. [1942]; Bartha Lajos: Sajnovics János - a calligrás. = Érdéki Ég. 1983. 3. sz. p. 114-117.; Nemethi László: Sajnovics János élete és munkássága. Bp. 1987; A Lappóid első magyar kiadása. = Kicsi László - Összegy Ernő - Laczka Tiborné: A magyar tudomány évszázada. Budaörs, 1994. p. 151-172.; Sz. 12:38-41.; ÚMEL 5:898-900.

(F. B.)

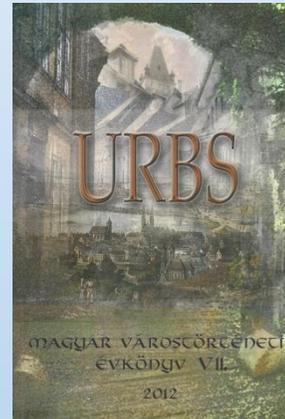
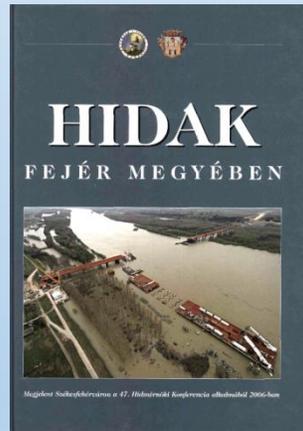


## Helyismereti dokumentumok

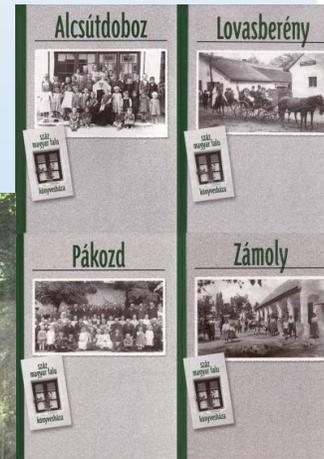
- helyi tartalmú dokumentumok
  - kifejezetten helyismereti tartalmúak
  - gyűjteményes művek részei
  - országos kiadványok részadatai
- helyi kiadványok
- helyi szerzők munkái



[https://library.hungaricana.hu/hu/view/NEDA\\_1881\\_02/?pg=0&layout=s](https://library.hungaricana.hu/hu/view/NEDA_1881_02/?pg=0&layout=s)



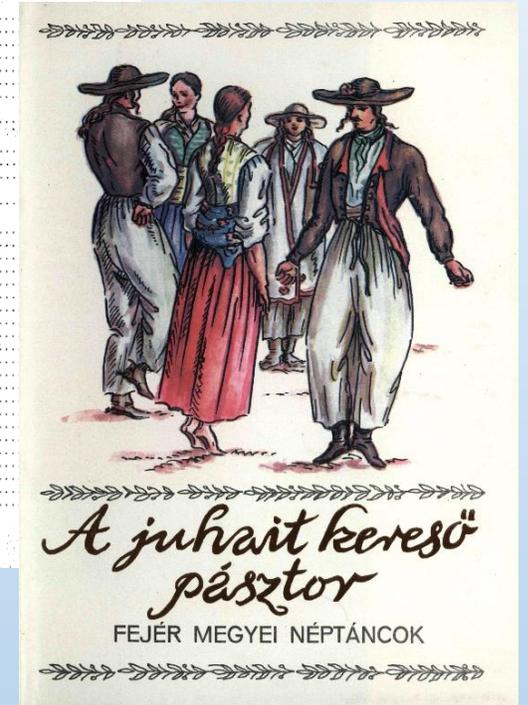
<http://helyismeret.vmk.hu/konyvajanlok>



TARTALOMJEGYZÉK

Pesovár Ferenc (1930–1983) .....	5	
Néptánckutatás Fejér megyében .....	9	
I. NÉPELET, NÉPSZOKÁSOK .....		13
Székesfehérvár néprajza .....	15	
A Velencei-tó környékének néprajza .....	23	
Farsangi tikverőzés Mohán .....	33	
II. A DUNÁNTÚLI TÁNCDIALEKTUS HELYE A MAGYAR TÁNCKULTURÁBAN .....		
Kanásztánc, ugrós .....		
Mutatványos táncok (kanásztánc és seprűtánc) .....		
Kanásztánc jegyzet .....		
Kanásztánc táncdallamai .....		
A juhait kereső pásztor .....		
A juhait kereső pásztor jegyzet .....		
A juhait kereső pásztor táncdallamai .....		
A juhait kereső pásztor táncjelírások .....		
III. A MEZŐFÖLD TÁNCÉLETE ÉS TÁNCAI .....		
Alapi táncok .....		
Alapi táncok jegyzet .....		
IV. TÁNCDALLAMOK .....		
V. TÁNCJELÍRÁSOK .....		
Kanásztánc, Mezőkomárom .....		
Kanásztánc, Enying .....		
Kanásztánc, Alap .....		
Kanásztánc, Soponya .....		
Kanásztánc, Pákozd .....		
Üvegsárdás, Mezőkomárom .....		
Üvegsárdás, Pázmánd .....		
Üvegsárdás, Alap .....		
Sőprétánc, Mezőkomárom .....		
Kendőtánc, sapatánc, Perkáta–Enying .....		
Ugrós, Mezőkomárom .....		
Ugrós, Enying .....		
Ugrós, Alap .....		
Kecskekeresés, Perkáta .....		
Ugrós, Perkáta .....		
Kecskekeresés, Perkáta .....		
Üvegsárdás, Jenő .....		
Ugrós, Alap .....		
Leánytánc, Alap .....		
Csárdás, Alap .....		
Frissesárdás, Jenő .....		
A közötti táncok adatai .....		

350

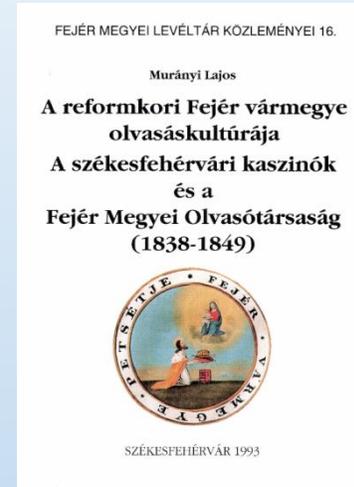


Pesovár Ferenc: A juhait kereső pásztor. Fejér megyei néptáncok. Fejér megye néprajza 2. Szent István Király Múzeum közleményei: A sorozat 1983.

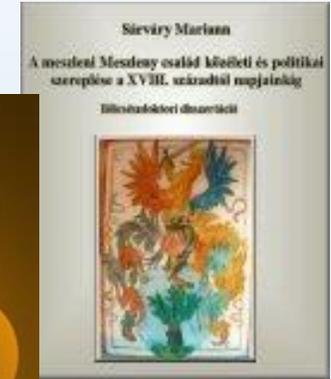
[https://library.hungaricana.hu/hu/view/MEGY\\_FEJE\\_A026\\_fmneprajza\\_II\\_juhaitkereso/?pg=0&layout=s](https://library.hungaricana.hu/hu/view/MEGY_FEJE_A026_fmneprajza_II_juhaitkereso/?pg=0&layout=s)

## Helyismereti gyűjtemény

- A gyűjtőkör meghatározását befolyásoló tényezők
- A gyűjtőkör tartalmi körülhatárolása
  - földrajzi határ
  - kronológiai határ
  - tartalmi teljességre törekvés
- A gyűjtőkör formai körülhatárolása
  1. nyomtatott és kéziratos dokumentumok
  2. kép- és hangdokumentumok
  3. másolatok
  4. számítógépes adathordozók



<http://bookandwalk.hu/A-meszleni-Meszleny-csalad-kozeleti-es-politikai-szereplese-a-XVIII-szazadtol-napjainkig-1620-ebook.aspx>



# Dokumentumtípusok a helyismereti gyűjteményben

## 1. Nyomdai úton és más sokszorosítási eljárással előállított dokumentumok, gépiratok, kéziratok

- könyvek
- folyóiratok
- lapkivágatok
- aprónyomtatványok, kisnyomtatványok
- térképek
- kották
- kéziratok
- félig-publikált anyagok



<http://www.mjvkonyvtar.hu/2015/11/22/madarasz-es-kora-meghivo/>

A hely, ahol élünk... Helyismereti szakmai konferencia. Székesfehérvár, 2018. március 5. Mennyeiné Várszegi Judit

**BAKANCS - TÚRA**  
1997. február 21 - 22 - 23  
**VÉRTESE - Gánt**

**Indulás:** 1997. február 21-én 16<sup>00</sup> órakor, Kecskeméti Ifjúsági Otthon  
**Érkezés:** 1997. február 23-án 18<sup>00</sup> - 19<sup>00</sup> között, Kecskeméti Ifjúsági Otthon  
**Utazás:** autóbusszal  
**Szállás:** Gánt, turistaház  
**Érkezés:** egyénileg, illetve este közös vacsorafőzés  
**Jelentkezés:** keddenként este 18<sup>00</sup> - 19<sup>00</sup> között a Kecskeméti Ifjúsági Otthonban a BAKANCS-KLUB-ban Dobosi Zsuzsannánál  
**Telefon:** 76/481-686, 76/481-523

**Programajánló:**  
1997. febr. 21. szállás elfoglalása  
1997. febr. 22. gyalogtúra az Országos-küthöz  
1997. febr. 23. de.: gyalogtúra Csákvára dn.: hazatérés

Mindenkit szeretettel várunk!

<http://www.lajoskomarom.hu/kutas.php?tit=Kutas%20tv%20ad%20E1sai&lang=hu#.WprBRh3OVhE>

A Kecskeméti Ifjúsági Otthon Bakancs-klubja  
Vértes-Gánt túrájának szóróanyaga  
<http://mandadb.hu/tart/mcitem/74006>

<http://www.lajoskomarom.hu/pdf/1517211689.pdf>

# A helyismereti munka lehetőségei egy helyismereti szemléletű könyvtárossal a kistelepusi könyvtárakban



**Az abai Tanka János Nagyközségi Könyvtár díjazása információszerésűek felhívása**

A Tánka János Nagyközségi Könyvtár 2012. évi pályázati felhívását a "SÁRVÍZTÜKÖR" című folyóiratban közlünk. A pályázati felhívás a "SÁRVÍZTÜKÖR" című folyóiratban közlünk. A pályázati felhívás a "SÁRVÍZTÜKÖR" című folyóiratban közlünk.



## Helyi újságok, mint információforrások

- Ezek jelentik az információ legnagyobb forrását
- Mire használhatók?
  - Beszámoló kortárs eseményekről.
  - Egy megtörtént esemény idejének rögzítése.
  - Rálátás egy bizonyos időszak társadalmi eseményeire.
  - Helyi történelmi érdekességekkel kapcsolatos cikkek felkutatása.
  - Milyen faktográfiai adatok nyerhetők ki a cikkekből?
    - Nevek: helyek, objektumok, utcák, személyek, testületek stb. nevei
    - Események
    - Dátumok

<http://abakultur.hu/index.php/palyazatok/tamop-3-2-4-08-1-2009-0006-utolerni-az-informaciót-az-abai-tanka-janos-konyvtar-szakmai-fejlesztési-programja/cikkek/s-arviz-tukor-xii-evfolyam-1-szam-2012-februar>

[http://epa.oszk.hu/02300/02344/00001/pdf/EPA02344\\_szfehervar\\_es\\_videke\\_2012\\_01.pdf](http://epa.oszk.hu/02300/02344/00001/pdf/EPA02344_szfehervar_es_videke_2012_01.pdf)



<http://konyvtar.jakd.hu/hirlap/Dunapentelei%20Igazs%C3%A1g%20-%20201956/1956.10.30./Dunapentelei%20Igazs%C3%A1g%201956.10.30.%201..JPG>



<http://www.gyuro.hu/kozsegunk/polgarmesteri-koszonto>

A hely, ahol élünk... Helyismereti szakmai konferencia. Székesfehérvár, 2018. március 5. Mennyeiné Várszegi Judit

## Dokumentumtípusok a helyismereti gyűjteményben

### 2. Kép- és hangdokumentumok / audiovizuális dokumentumok

- állóképek
- hanglemezek, hangszalagok, rádiós anyagok, riportok
- videokazetták
- mozgóképek
- multimédiák
- digitális adathordozók (CD,CD-ROM,DVD, digitális fotó)



Gárdony, Velencei-tó 1927. Fehérvári József tulajdona

<http://www.fortepan.hu/?tags=Gárdony%2C&x=11&y=3&view=query&lang=hu&q=>



Baracs honlapja, Baracs múltja képeken – Pfeffer Aranka képei Baracs honlapja, Baracs múltja képeken – Magyar József fotói  
<http://baracs.hu/baracs-multja-kepeken/>

A helyismereti munka lehetőségei  
egy helyismereti szemléletű könyvtárossal a kistelepülési könyvtárakban

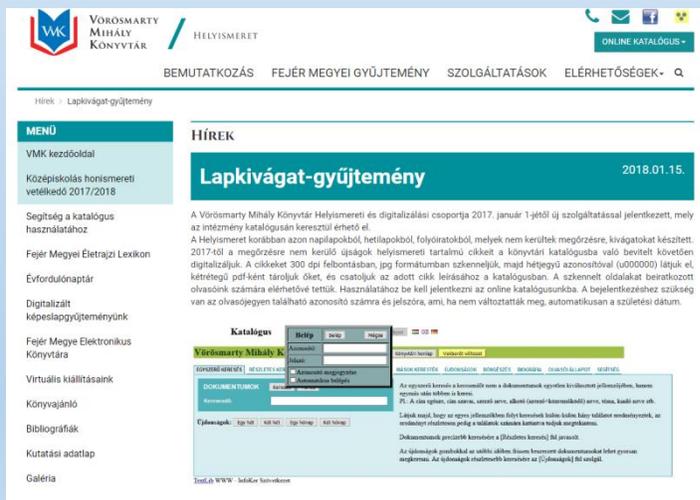
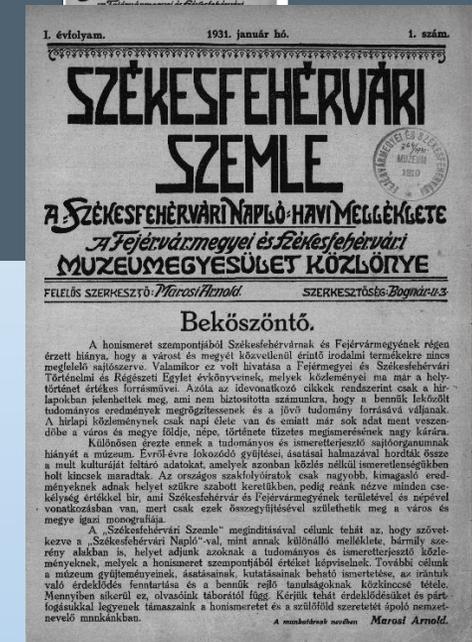
# Dokumentumtípusok a helyismereti gyűjteményben

## 3. Másolatok

mikrofilmek  
fénymásolatok  
digitális másolatok

## 4. Számítógépes adathordozók / digitális dokumentumok

helyi/ közeli elérésű dokumentumok  
távoli elérésű, interneten hozzáférhető információk, adatbázisok



Dunapentele, Sztálinváros a sajtó tükrében  
1951/vál. szerk. Gadancz Júlia. - kiad. a József Attila Könyvtár. – Dunaújváros, 2011.

A hely, ahol élünk... Helyismereti szakmai konferencia. Székesfehérvár, 2018. március 5. Mennyeiné Várszegi Judit

## A helyismereti állomány gyarapítása

- **kurrens**, retrospektív
- **desiderata** jegyzék
  
- **Gyarapítás módjai**
  - kötelezpéldány szolgáltatás
  - vásárlás
    - forgalmazótól (pl. KELLÓ - Új Könyvek), könyvesboltból, közvetlenül a kiadótól, a szerkesztőségtől, fölőspéldány-jegyzékekről
  - ajándékozás
  - csere
  - **személyes begyűjtés**
  - digitalizálás



Sárkeszi falukemence átadás 2015.  
<http://www.sarkeszi.hu/index.php/telepulesunk/sarkeszi-kepgaleriaja/category/17-falukemence-atadas>



## A helyismereti állomány kezelése

- **különgyűjtemény**
- állománybavétel
- speciális megkülönböztetés
- egyes dokumentumtípusok elhelyezése



Nagylók,  
Könyvtári, Információs és Közösségi Hely  
<http://www.fejerkszr.hu/nagylok-konyvtari-informacios-es-kozossegi-hely>

## A helyismereti munka lehetőségei egy helyismereti szemléletű könyvtárossal a kistéleplési könyvtárakban

- Helyismereti feltárási módok
  - önfeltáró rendszer
  - katalógus
  - faktográfiai (tény, adat) feltárás
- A feltárás formája:
  - kartotékok
  - számítógépes
- Helyismereti katalógusok jellemzői
  - egyedi katalógusok: életrajzi index, nyomdai katalógus, mikrofilm katalógus, folyóiratok katalógusa, stb.
  - integrált katalógusok
- 1. Cikk-katalógus

The screenshot shows the search page of the József Attila Könyvtár website. At the top, there is a header with the library's name and logo, and contact information. Below the header, there are several navigation tabs: 'Városismereti katalógus', 'DUNAPENTELEI SZÁLJAVÁROS', 'Jelölés - Dunaujváros', 'HÍRÜNK, NEVÜNK MESSZE SZÁLL...', 'KEPTÁR', and 'SÜGŐ'. The main search area is titled 'Keresés' and includes a search bar and several filters. The filters include 'Forrás típusa', 'Szerző', 'Cím (címteredék)', 'Tárgyszavak', 'Minimum dátum', and 'Maximum dátum'. There are also checkboxes for 'Találati listában megjelenő mezők' and a dropdown for 'Egy oldalon megjelenő találatok száma'. At the bottom, there are buttons for 'Küldés' and 'Csak Internetes források'.

The screenshot shows the main page of the József Attila Könyvtár website. It features a navigation menu on the left, a central content area with a large image of a historical building, and a right sidebar with a 'Konferencia' section. The main content area includes a map of Székesfehérvár and a section titled '13 méteres huszár állítottak'. The right sidebar contains information about a conference and a book 'Gloria Victis'.

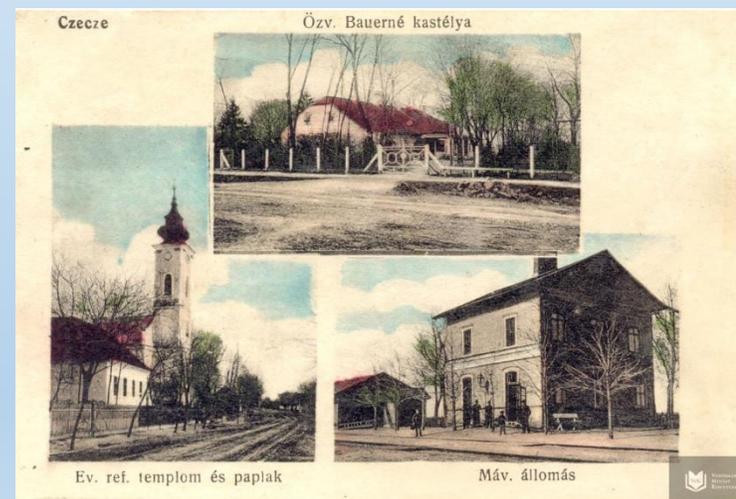
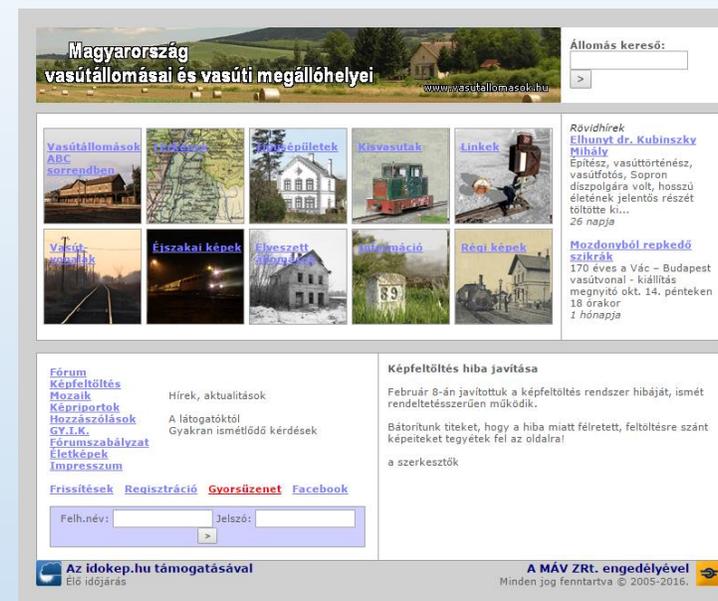
# A helyismereti munka lehetőségei egy helyismereti szemléletű könyvtárossal a kistéleplési könyvtárakban

## • 2. Képkatalógus digitális változata



- Helyismereti tájékoztatás
  - passzív (visszakereső)
  - aktív (szétsugárzó)
- Helyismereti tájékoztatás segédletei:
  - elsődleges források: lexikonok, monográfiák, stb.
  - másodlagos források: bibliográfiák
  - az országos/ általános tájékoztatás segédletei
  - **helyi állomány dokumentumai**
  - **Internetes adatbázisok, honlapok**

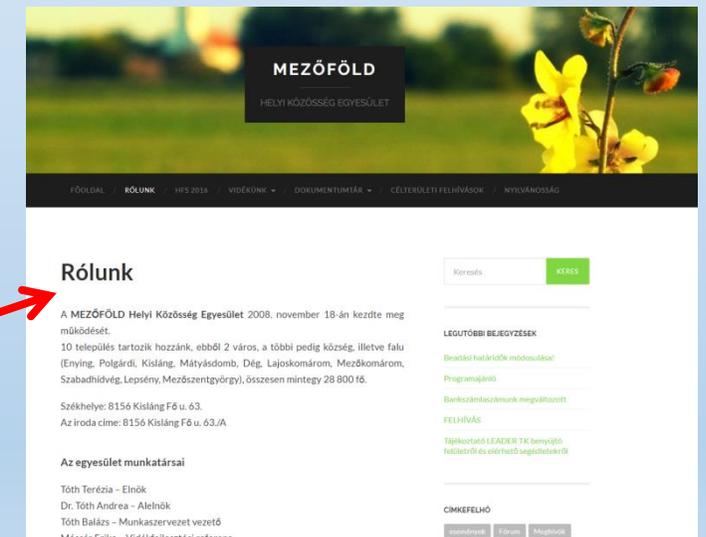
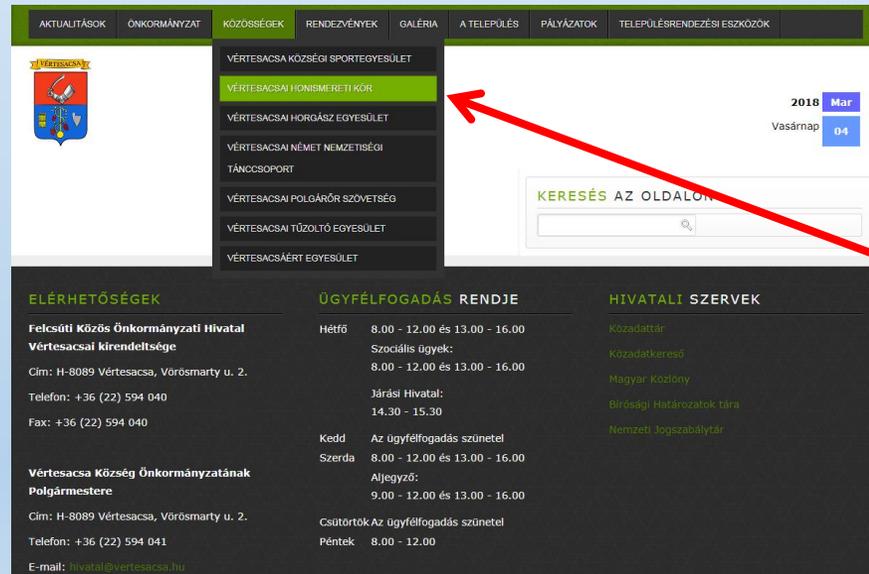
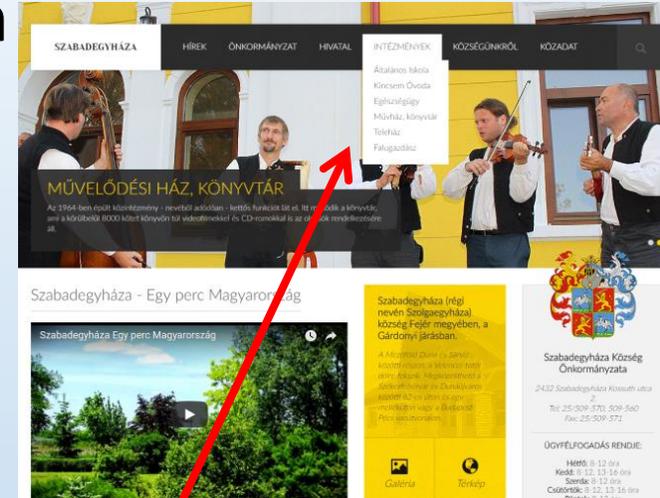
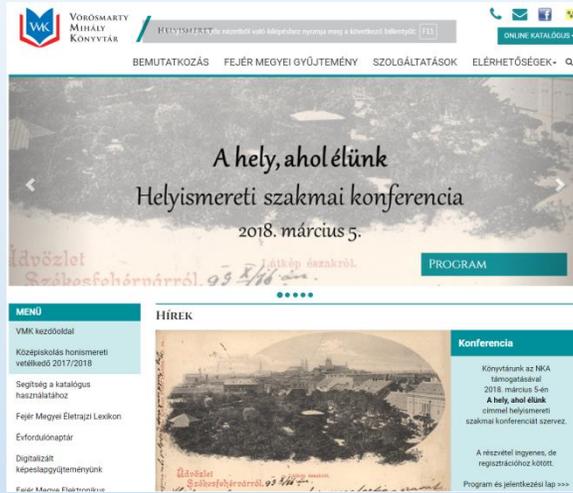
<http://vasutallomasok.hu/>



<http://old.vmk.hu/k/e2238-14.jpg>

A helyismereti munka lehetőségei  
egy helyismereti szemléletű könyvtárossal a kistelepülési könyvtárakban

# Települési könyvtárak kapcsolatrendszer a helyismereti gyűjtésben



a megyei könyvtárral,  
a helyi intézményekkel,  
szervezetekkel,  
a helyi gyűjtőkkel,  
az aktív polgárokkal

A hely, ahol élünk... Helyismereti szakmai konferencia. Székesfehérvár, 2018. március 5. Mennyeiné Várszegi Judit

## A helyismereti munka lehetőségei egy helyismereti szemléletű könyvtárossal a kistéleplési könyvtárakban

Felhasznált online források:

- Csákberény anno. Csákberény fényképalbuma <http://www.csakbereny-anno.hu/>
- egykor. hu. Egykor milyen volt? Akkor mennyire megváltozott! És most... Magyarország természetes és épített emlékeinek gyűjtőhelye <http://egykor.hu>
- Magyar Digitális Képkönyvtár <https://kepkonyvtar.hu/jetspeed/portal/default-page.psm1>
- Vasútállomások – Zalalövő <http://www.vasutallomasok.hu/allomas.php?az=zllo#regi>
- Vörösmarty Mihály Könyvtár Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer <http://www.fejerkszr.hu/catalog>
- Vörösmarty Mihály Könyvtár - Helyismeret <http://helyismeret.vmk.hu/>
- Magyar Nemzeti Digitális Archívum <http://mandadb.hu/>
- Magyar Elektronikus Könyvtár <http://mek.oszk.hu/>
- <http://www.fortepan.hu/>
- Digitális Képarhívum <http://keptar.oszk.hu/>
- Dunaújváros József Attila Könyvtár – Intercisától Dunaújvárosig <http://www.jakd.hu/>
- Enying, Gereben Városi Könyvtár <http://www.vasgerebenkonyvtar.hu/hu/as>
- Baracs múltja képeken <http://baracs.hu/baracs-multja-kepeken/>
- Hungaricana <https://hungaricana.hu/hu/adatbazisok/kozgyujtemenyi-konyvtar/>
- <http://kirandulastippek.hu>

# *Köszönöm a figyelmet!*



Velencei-hegység

<http://kirandulastippek.hu/vertes-gerecse-velencei-to/velencei-hegyseg-sukoroi-kortura>

*„Arra figyelj, amire városod,  
az örök város máig is figyel:  
tornyaival, tetőivel,  
élő és halott polgáraival.*

*Akkor talán még napjaidban  
hírül adhatod azt, miről  
hírt adnod itt egyedül érdemes.*

*Írnok,  
akkor talán nem jártál itt hiába.”*

Pilinszky János: Intelem (részlet)